

FOTO: ČTK

V Bartošovicích u Polska lze potkat pohraničníky na koních.

TIP NA VÝLET

Přírodní rezervace Zemská brána nedostala své jméno jen tak náhodou, opravdu připomíná vstupní bránu do Čech. Romantické údolí vyhloubily vody Divoké Orlice, které se ostře zařizly do skal. Dostanete se sem pohodlně autem, i teď v zimě. Údolí s tří kilometry dlouhou naučnou stezkou začíná u sto let starého kamenného mostu u Bartošovic. Pokud půjdete dále po

toku Orlice, dorazíte k Ledříčkově skále. Ve svislé stěně je dobře viditelná jeskyňka, ve které žil v první polovině 19. století legendární, ale historicky doložený zbrojník Ledříček. Je to taková zdejší obdoba Jánošíka – bohatým bral, chudým dával. Asi kilometr po proudu překonává údolí linii předválečného opevnění. Přímě na břehu řeky byl postaven pěchotní srub.

→ speciality a objevily se i penzióny pojmenované po něm.

Vzorem byla Maginotova linie

Orlické hory nabízejí ještě jedno velké turistické lákadlo – předválečné opevnění. Vojenských bunkerů ze sklonku 30 let minulého století, které měly zadržet německou rozpínavost, se zachovalo hodně. Některé sice v horším, ale některé v dobrém stavu. O betonové hranici se toho už popsal hodně, bunkry rostly jako houby po dešti od Ostravy až po Krkonoše. Vždy se o nich mluvilo v superlativech. Ve své době to bylo unikátní dílo, které možná předčilo slavnou Maginotovu linii. Jenže tu Hitler obešel a ani československé opevnění nemusel dobývat.

Dnes tehdejší chloubka až na výjimky chátrá. Mezi ně patří například dělostřelecká tvrz Hanička, která může posloužit jako dobrá ukázka tehdejší sta-

vební dokonalosti. Najdete ji kousek od Rokytnice v Orlických horách. Přežila německé pokusy vyhodit ji do povětří, přežila nešetřné zacházení za minulého režimu. Při pohledu na ni lze lehko uvěřit, že dobýt ji by muselo být těžké. Pevnost tvoří šest objektů, které jsou navzájem propojeny 1500 metry podzemních chodeb. Pevnost byla soběstačná – měla vlastní zdroj elektrické energie, ošetrovnu, kuchyň nebo úpravnu vody.

V létě je běžně přístupná veřejnosti, ale v tuhle roční dobu si ji prohlédnete pouze zvenčí (pro větší skupinu si zkuste domluvit prohlídku i teď přes e-mail: servis@servis.cz). Nedaleko Jablonného nad Orlicí, asi tři kilometry od chaty na Suchém vrchu, stojí nejlépe zachovalá dělostřelecká tvrz Bouda. Pevnost byla vyhlášena kulturní památkou, ale v zimě je bohužel také pro veřejnost uzavřena.

ONDŘEJ BÍLEK

Napříč Orlickými horami

Orlické hory v zimě – to je především krásně členitá hřebenovka. Není to vynalézavý tip, ale ve skutečnosti téměř nikdo nezvolí jiný. Podle toho, kde se právě ocitl, zvolí příslušný nástup a podle chuti, sil a času příslušný ústup. Přesně tak je postaveno naše dnešní doporučení. Za začátek vybereme Olešnici v Orlických horách a pro nejnáročnější stanovíme cíl až v Mladkově, čímž nám bezděky vznikla Orlickohorská padesátka, úsek červeně značené Jiráskovy cesty.

Základní padesátka začíná v Olešnici v Orlických horách. Červeně značky se chytíme v centru obce u Národního domu a po místní komunikaci, pak terénem otevřenou krajinou a pak už jen lesem stoupáme přes Ostružník na Vrchmezí. Jsme z této strany na první tisícovce a na samém začátku vlastní hřebenovky. Čeká nás radostná jízda přes Bukačku a Šerlich k Masarykově chatě s možností občerstvení, kterou Klubu českých turistů otevřel v roce 1925 Alois Jirásek. Odtud zvolna stoupáme kolem Malé Deštné přes Jelení lázeň, chráněné vrchovištní rašeliniště, krajina se otevře a my jsme dosáhli Kiosku, od něhož vede krátká odbočka na nejvyšší vrchol Orlických hor – odlesněnou Velkou Deštnou (1115 m) s nízkou Štefanovou vyhlídkou. Příjemná cesta pokračuje

přes Homolí (rovných 1000 m) a Tetřevce (1043 m) ke Kunštátské kapli, barokní kapli Navštívení P. Marie kruhového půdorysu z roku 1760. Odtud sjedeme na křižovatku Pěticestí a zvolna stoupáme na Komáří vrch (rezervace zakrslého horského lesa) a dál na Anenský vrch (992 m), na němž najdeme objekty pohraničního opevnění, vybudované před 2. světovou válkou. Po půl hodině narazíme na odbočku k pevnosti Hanička z téže doby a po chvíli dojedeme na rozcestí u hájovny Hanička. Pokračujeme v pozvolném sestupu a Žamberskými lesy dosáhneme Zemské brány, kamenité průrvy Divoké Orlice. Při státní hranici dojdeme na Čihák s chatou Klubu českých turistů a po místních komunikacích pokračujeme dál.

Kratší trasa začíná nástupem v Deštném v Orlických horách a po výstupu po zelené na vyhlídku nad obcí nás modrá dovede na Šerlišský mlýn a dál na Masarykovu chatu a odtud po základní trase buď až do Mladkova, anebo od hájovny Hanička po modré sjedeme do Rokytnice v Orlických horách.

JAN STRÁSKÝ

Autor je místopředsedou Klubu českých turistů, bývalý ministr a premiér

Mapa: Orlické hory, turistická mapa 1:50 000, edice KČT č. 27

TRASA:

1. Olešnice v Orlických horách – po červené 0413: 2. Vrchmezí (5,5) – 3. Polomský kopec (6) – 4. rezervace Bukačka (9) – 5. Šerlich, Masarykova chata (10) – 6. Velká Deštná, rozc. (13,5) – 7. Pod Homolí (18) – 8. Pěticestí (23) – 9. Anenský vrch (29) – 10. Hanička, pevnost, odbočka (32) – po červené 0444: 11. Pod Zadním vrchem (33,5) – 12. Zemská brána (40,5) – 13. turistická chata Čihák (41,5) – 14. České Petrovice (44) – 15. Mladkov, žst. (50)